

זעת חקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	19:07	20:04	20:39
ירושלים	*18:50	20:02	20:42
חיפה	18:57	20:05	20:39
באר שבע	19:06	20:03	20:38

*לנוהגים 40 דק' 18:42

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

גיליון מס': 384 פרשת: שופטים שבת קודש ו' אלוול תשפ"א (14 באוגוסט 2021 למניינם)

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

אומרים חז"ל הקדושים דברים קשים על אותם עסקנים, אשר בנו בית-כנסת מפואר, ולא תמכו באברכים שיעסקו בתורה (עיי' יושלמי ספ"ח לפאה), ועוד אמרו על עסקנים ושוטרים כעין אלו, אלה אינם נטורי קרתא, אלא מחזריבי קרתא (עיי' יושלמי פ"ק להגיגי מה"ה), ויש כאן תרתי לריעותא: א. שיכולים לעשות ואינם עושים. ואף מסוגלים להעדיף להקים מקום לספורט ומתנ"ס על חשבון תמיכה בתורה, ועוד מכסיי התושבים... ב. הם עצמם יורדים ברוחניות בתפקיד שלהם, משום שרואים, נכשלים, פוגמים, יודעים סודות ונכשלים בחילול השם. ומהשמים הם בבחינת "נעשה רשע מלמעלה", והדברים נוראים! כי במקום להיות עסקן ושוטר להציל ולסייע לתושבים - בגשמי וברוחני - נכשלים ברוחניות, ומזיקים בגשמיות. בבחינת "עשה למען ישראל השקויים בצרות" - צרות בגוף, בנפש ובנשמה. וכידוע, שגם המלאכים, כאשר הגיעו לסדום ועמורה, הם נענשו על שלא הנהגו יפה עם התושבים (עיי' כפפר "הנהגות חבנת ישראל" דף קנה, וכן טס

הנהגות ארבע ליבור בקד רכה).

ומכאן יש ללמוד על כל מיני עסקני ציבור, שהם בבחינת שוטרים הדואגים על משטר מסודר בכל עיר ועיר לתושבים. וכמו שוטרים במשטרת ישראל, מורים ומלמדים בבתי-ספר, עובדי ערייה שבכל עיר ועיר, עובדי חבאר קדישא (מחש"א), עובדי קופת-חולים ובתי-חולים, הן וכיוצא בהן. שיתכן שהם זוכים לקיים מצוה כל רגע ורגע בעבודתם יום יום, כאשר הם באמת דואגים לתושבים, ועושים מלאכתם נאמנה להקל בשירות היומי - בעניית טלפונים, בסידור תורים, בחיזוק התלמידים כמו אבא לבן, בכבוד למתים ובחיזוק תלמידי ורוחני למשפחות המת, וכן יום עיון לבלגיות במקוה, לחזקם להתייחס בכבוד ראש ובאהבה גדולה לציבור הנשים, ולשמור הכל בסודי סודות, כדת וכדין. וכידוע שהסטייפלר זיע"א בספרו קריינא דאגרתא, מעורר על כך שיש לחשוב תמיד בתפקיד ציבורי, אני עושה מעשי כדי לעזור לתושבים, ואני מקיים בזה מצוה כל רגע ממש. ומאידך, יתכן שכאשר מונעים את עצמם לעסוק ולעשות מלאכתם בשלמות, אזי מהשמים צועקים וגוערים בהם! ומי יודע איזה גהיני גהינם מחכה להם?! רחמנא ליצלן!

והעצה לכך היא, לעשות בר בי רב לכל עסקני הציבור הללו, ולחזקם שאין הם בכלל עובדי המדינה בלבד, אלא עובדים לתושבים - לדאוג ולעזור כמה שיותר, וכאשר יעשו פעם בחודש יום לימוד, יום עיון, יום חיזוק לשוטרים בארץ ויום של מסירות למען התושבים, בזה זוכים להפוך את העבודה גם למצוה, גם לזוכיות וגם למעשים טובים. ועל ידי כך נעשה רעש גדול בשמים, וזוכים למצוות בלי סוף.

ומצינו בפרשתנו עד כמה בשמים דורשים מעסקני ציבור לדאוג במסירות ובאהבה לתושבים.

ה"י תר"ם ט"ז. ושוטרים ועסקני ציבור טובים כעין אלו, הם בבחינת נטורי קרתא לתושבים, וזכות אבותם מסייעתם, וצדקתם עומדת לעד (אבות פ"ב מ"ז). ולפי זה, לכאורה יש להבין את עומק דברי רבינו בעל הטורים בפרשת במדבר, על הפסוק: "הפקד את הלויים", שכותב: אין אדם נעשה שוטר מלמטה, אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה. וזהו "הפקד את הלויים", שנעשו שוטרים, ע"ש. ומרומז בגמרא (סנהדרין קא), כיון שנעשה אדם ראש מלמטה, נעשה רשע מלמעלה (בירכות רמ"ה, ע"ג), והובא בפירוש המשניות להרמב"ם (פ"ק לרחות מ"ז), שיש להיזהר מאד בשררה ורבות, כי יש בהם הרבה נסיונות. וכיון שתמנה פרנס על הציבור מלמטה, נעשה רשע מלמעלה, ע"ש. וצריך עיון על עומק דברים אלו, מדוע נאמר כזה משפט של גאי - "נעשה רשע מלמעלה", ומה הענין בזה? ועוד קשה, הרי באמת ישנה מצוה מן התורה למנות עסקני ציבור, ולדאוג שיהיה משטר מסודר ונקי. ומפורש כן בפסוק (בפסוקי דברים): **"ושוטרים לשבטיכם"** - שוטרים חזקים ועזים (ומכ"ס מלכות פ"ז

ה"ט), אם כן מדוע כאמור מגנים את השוטרים? ויתכן ליישב, שבאמת להיות עסקן ציבורי זו אכן עבודה קשה ומסוכנת! ויש לכוון ולעשות תמיד לשם שמים, לדאוג באמת לתושבים, ולכוון שהציבור יצליחו להתחזק עוד ועוד בתורה ויראה. ואם יש לאותו עסקן ציבורי מעט עצלות וירידה רוחנית, הרי שהוא מסכן גדול, וישרפו אותו בגהיני גהינם על שמיעט בכבוד שמים, ובגמרא (ברכות י) אמרו: **עבדות אני נותן לכם**. ואם עושה אותו עסקן חשבון פוליטי, חס ושלום, או שיש לו נגיעות אישיות, הרי זה מסוכן מאד! ויתכן לומר על עסקן שכזה "כי דבר ה' בזה", כמבואר בגמרא (סנהדרין טז). אז בשלמא **דיינים, ראשי ישיבות וחכמים**, הם יודעים להיזהר בענין זה מאד, משום שתמיד הם עוסקים בתורה, ויודעים מה העיקר ומה הטפל, ויודעים לקדש שם שמים. ומפורש כן בגמרא (סנהדרין א), לעולם יראה הדיין כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו, וגהינם פתוח מתחתיו. וכן מובא במדרש רבה (שה"ר פ"ח ט"ז פ"ג), שצריך החכם, כאשר הוא מורה הוראה בידי טהרה, להרגיש כאילו השואלת היא הבת שלו, ולכן לא יבט בה ולא כלום, ויפחד מדינה של גהינם, ע"ש. אבל השוטרים שיש להם היתר להכות בכת גדול, וכן אותם השוטרים החוקרים כל מיני מעשים פליליים, ויודעים כל מיני סודות שיש בכל מיני משפחות, שאסור לספרם, ואין להם מספיק תורה, אז באמת אותם אלו עלולים להיכשל בגדול מאד! וכמו שקרה לגיחזי, שהיה המשב"ק (משמש בקדש) של אלישע הנביא (עיי' מלכים ב', ז), ונכשל בעריות עם השונמית (בכרות ז), וכן קרה שעשה חילול השם בעיני התלמידים (עיי' סוטה מו), ולבסוף, גיחזי אין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין ז), כלומר, **עסקן ציבורי בלי תורה, זה מסוכן מאד! ולא לחינם**

שוטרים ועסקני ציבור - נטורי קרתא של התושבים

כתוב בפרשתנו, פרשת שופטים: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך", כלומר, הוראה להעמיד דיינים, שהם השופטים הפוסקים את ההלכה, וכן שוטרים המוציאים לפועל באופן מעשי את פסק ההלכה, על פי התורה. והרמב"ם בספר המצוות (מ"ע קטו), מונה מצוה זו בתרי"ג מצוות. וכותב שיש חובה להעמיד דיינים בכל עיר ועיר, וכן למנות שוטרים ונוגשים בעם, שיסובבו בשווקים וברחובות, ויפקחו על כך שהתושבים לא יעשו עוול, ואפילו לא עוול קטן, ע"ש. ושוטרים אלו, עושים עבודת קודש כאשר הם מונעים מהתושבים להיכשל בעבירות. שהרי בחגים עושים סעודות הרבה, ובחופשים יוצאים לטייל ולהתפרק בקדושה, ולכן תפקיד השוטרים לעורר את העם לשמור על הקדושה והצניעות. ומפורש בהלכה (לו"ח סי' ס"ה תתקט), שחייבים בית הדין להעמיד שוטרים ברגלים, כדי שיחפשו בגינות ובפרדסים, ויפקחו על כך שלא יתקבצו לאכול ולשתות, שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם ולא ימשכו ביין, אלא יהיו כולם קדושים, ע"ש.

ומצינו בגמרא (כחות פ"ג), שמי שעומד לבטל מצות עשה מן התורה, כגון סוכה, לולב ותפלין, מכין אותו עד שתצא נפשו. וכן מצינו בגמרא (סנהדרין מו), שבית הדין מכין ועונשין, כדי לעשות סיג לתורה, ע"ש. וכן מצינו בגמרא (סנהדרין נח), שרב הונא קץ ידו של אדם אחד שהיה מכה אנשים, וזאת משום שהמרים יד על חבירו נקרא רשע, ע"ש. ויש כח לשוטרים להשתמש במקל ורצועה (סנהדרין ז), ולחבוט במקלות לכל מי שאינו שומע (סנהדרין טז), וישופט הוא הממונה על השוטר לנגוש ולכוף (קט"ז סוטה מ"ב), ואילו השוטרים הם בעלי המקל והרצועה (מכ"ס הלכות סנהדרין פ"א ה"א). והחידוש הגדול הוא, שצריך שמש בית הדין המכה את חייבי המלקיות, להכות בהם בכל כוחו (עיי' סוטה כז), וכן צריך שיהיה רופא נוכח באותו מקום שמכים את חייבי המלקיות, כדי לבדוק את כוחו של המוכה, ופעמים שהיה מת מעוצמת המכות. וכמובן שכל זה כלול במצות עשה מן התורה, להעמיד שופטים ושוטרים לתושבים תמיד. וזה בבחינת **שלומה של מלכות** - להתפלל שיהיה שלטון וכן גם כלפי הגויים, ושיהיה משטר תקין הדואג לתושבים - בלי מלחמות ובלבי בעיות (עיי' מסכת נזירות פ"ג מ"ז), ומכאן רואים, שזו זכות גדולה להיות דיין ושוטר - לעזור לתושבים ולהכות את החצופים, את הנוכלים, את השקרנים ואת המזיקים לציבור. ולפעמים יש מצוה להלשין ולמסור אותם לשלטונות, וכגון הנוסע בכביש במכוניתו, ומסכן בנסיעתו הפרועה את כל הציבור, אדם כזה יש מצוה להלשין עליו במשרד הרישוי, ולהודיע להם על מעשיו, כדי למנוע מהציבור אסונות בנפש וברכוש (מן רבית הגזול ביו"ד ח"ד ס"ו סו), וכן הרוצח והמזיק לתושבים, מותר למסור למלכות אפילו של גויים, ובלבד שהם אינם דנים דין מוות, והעיקר לעזור לתושבים (וי"א

איך ניתן להיות מאושרים ב200%?

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

שלום וברכה מורי ורבותי!

היום נפתח בשאלה: מה יותר חשוב לאדם, שיעריכו את מה שהוא עושה, או שמה שהוא עושה יהיה בעל משמעות? ונרחיב את הסבר השאלה. האם נח לו לאדם לעסוק במעשים פשוטים ולא יעילים במיוחד לעולם ולסובבים אותו, ובלבד שיהיו אנשים שיעריכו את מעשיו? או שלחילופין נח לו יותר לעסוק בעבודה שלא תתן לו הערכה רבה מדאי מצד הסובבים אותו, אולם תהיה זו עבודה בעלת משמעות גדולה יותר לעולם?

ולשם דוגמא: האם עדיף להיות "השוטר של השכונה", זה שמסתובב עם מדים ומחפש הזדמנויות, חבר של כולם אבל עדיין כולם יראים ממבטו המתקשה וממדיו המגוהצים. משהו בסגנון שיכול להעביר חודשים שלמים באפס מעש, אולם ליהנות מסוג של הערכה ומורא מכל התושבים. או לחילופין להחזיק תפקיד בטחוני חשוב, משהו בממדים שאפילו לאשה ולהורים אסור לספר כמה בדיקו מדובר. להיות ה'מציל חיים' התורן, ההוא ששומר על המדינה ואזרחיה, ההוא שקם בכל בוקר למען עמו ומולדתו. וזאת למרות שלא יהיה משהו מתושבי השכונה שיצהיב לו פנים, ואולי אפילו יתייחסו אליו כאל סוג של מובטל. השוטר השכונתי אפילו יכול להעיר לואיזושהי הערה מעליבה, למרות שברמז קטן הוא יכול להשליך את שוטר אל מאחורי סורג ובריח...

כולנו מבינים שעבודה שמספקת את בעליה, שמעניקה לו משמעות יתירה, שנותנת סיבה טובה יותר לקום בבוקר, שמביאה תחושה של 'בלעדיך, העולם מסתבך'... היא העבודה הטובה, הרצויה והמועדפת על כל בן אנוש.

מה ההבדל בין שלל סוגי העבודות לפי תוכנה זו?

התשובה פשוטה. ככל שעבודתך עושה טוב לאנשים רבים יותר, הרי שהיא בעלת משמעות גדולה יותר. וככל שהיא נועדה רק לפרנס אותך, או להעניק לך סוג של כבוד, יוקרה וניקור עיניים, הרי שהיא אינה מספקת, ומהר מאד תצא את עצמך עייף, רוטן ולא מרוצה מאותה עבודה. האם באמת יש עבודה שאינה מספקת? האם באמת יש עבודות סוג א' מול עבודות סוג ב'? התשובה חד משמעית, לא!

אין עבודה שאינה מספקת, יש אדם שאינו יודע להפוך את עבודתו למספקת. זהו בדרך כלל אותו סוג שאינו יודע להפוך את חייו למספקים, זהו הזן המתלונן, התאב, הלא מרוצה. אולם זה ניתן לשינוי, וניתן להפוך גם חיים שחורים למדהימים ומלאי סיפוק, וכדלהלן:

גם השוטר הטוב, גם הגנן, גם המאבטח וגם נהג המוניית. כולם יכולים לראות את תפקידם אפרורי, משעמם, לא יעיל ולא משמעותי. משהו בסגנון שאם מחר אני לא כאן, אף אחד לא שם לב'... לעומת זאת, כל אחד מהם יכול לקום בבוקר ולהחליט שהיום הוא אינו "הולך לעבודה", אלא היום הוא הולך לעשות טוב לכל הסובבים אותו. השוטר הטוב הולך להעניק לתושבי השכונה תחושת ביטחון החשובה כל כך, הגנן הולך ליפות את העיר בכדילהעניק לכלל הסובבים יום יפה מאיר ופורח יותר, המאבטח הולך בכלל להציל חיים, ונהג המוניית מסייע לבני תבל להגיע אל מחוז חפצם, למקום הלימודים, לעבודה, להשביע את רעבונם, לבצע את עסקת חייהם ומה לא... בדיקו כמו שנשיא המדינה, ראש הממשלה, שר הביטחון, הרמטכ"ל,

ראש המוסד, ראש השב"כ וכל יתר "האחראים הבלעדיים על שלומם ובטחונם של אזרחי מדינת היהודים" במירכאות כפולות. כולם יכולים לקום בבוקר ולהחליט שעבודתם משעממת, לא יעילה, חסרת גוון ואפילו משפילה... כי האחריות, הבזיונות, כאבי הראש והמוגבלויות לא מצדיקים את המשכורת ואפילו לא את הכבוד וההערכה היחסיים. אולם ברגע שיחליט אותו "מר ביטחון" כי הוא מקדיש את חייו לשלומם ורווחתם של אחיו, ולמענם מוכן הוא לוותר על אפשרויות כלכליות טובות ונוחות יותר. הרי שלא רק שלא "יסבול" מאותה עבודת קודש, אלא להיפך, יקבל ממנה ובמהלכה כחות מחודשים שיזכוהו לעוד שנים רבות של עשייה בבריאות הגוף והנפש, הרבה יותר מכל מתחרה וקולגה ממדינה אחרת.

בפרשתנו: "צֶדֶק צֶדֶק תְּרַדֶּף לְמַעַן תַּחֲיֶה וְיִרְשֶׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ" (במדבר טו, טו). ומבין מגוון הפירושים בעניין, נבחר במדרש תנאים (ספ) הביאור הבא: יכול הייתי לומר שלא יתן אדם צדקה אלא אם כן יבואו ויאמרו לו תן, בא הכתוב ולימד "צדק צדק תרדוף", כלומר - רדוף אחר הצדקה ואל תמתין שיבקשו ממך. ומה כתוב אחריו? "למען תחיה וירשת את הארץ", אם אתה רודף אחר הצדקה אתה זוכה לחיים ולירשת הארץ. ועוד - הרי שלא בא לידו לעשות צדקה, אלא שבקשהו ללכת ולבקש מהאחרים לעשות צדקה, והלך עמהם, מעלים עליו כאלו נתן משלו. שנאמר "צדק צדק תרדוף", רדוף אחר צדקה ואחר גמילות חסדים. מה שזכר נוטל על כך? "רודף צדקה וחסד, ימצא חיים צדקה וכבוד" (משלי כח, כא).

פירוש דומה לזה מפרשת הגמרא (ב"ב פ"ח ע"ב) על הפסוק בפרשת כי תצא (דברים כה, טו) "אֲבָן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ לְמַעַן יֵאָרְיֶכּוּ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ". מהו צדק? מסבירה הגמרא: צדק משלך ותן לו! כלומר, תעניק ללקוחות שלך כמות סחורה נוספת מעבר למה שמגיע להם בתמורה לתשלום אותו שלמו.

ולסיום, דברי הגמרא במסכת חולין (קל"ד ע"ב) מה פירוש הפסוק "עני ורש הצדיקו"? צדק משלך ותן לו!

אותה מילה "צדק", במקום לפרשה כהעמדה על פי דין, דורשים אותה חז"ל כהעניקה לאחרים, כמתנה, כצדקה ואפילו כשותף בהתרמה.

הסיכוי שלך להיות מאושר בגלל התנהגותך האישית כלפי עצמך, עם אמונה בה, ועם מצפון מחייך ומחוק, היא אושר של 100%. אולם ככל שתצליח להפוך אנשים אחרים למאושרים, הרי שמהר מאד תוכל להיות מאושר בעשרות או במאות אחוזים נוספים. כי כל מי שזוכה להפוך אדם נספך למאושר, זוכה את עצמו באחוזי אושר נוספים, מעבר לאחוזים האישיים השגרתיים. גם מי שעובד כ'מנתח מערכות בחברה לשיווק שואבי אבק', יכול להפוך את עצמו למאושר יותר אם רק יכוון שברצונו להיות שותף בזכות להעניק לבעלי השטיחים שואבי אבק לרפואה, ואפילו להעניק לרעייתו וילדיו את האפשרות להתקיים ולכלכל את חייהם בכבוד. אין מי שלא יכול להכפיל את אושרו באושרם של האחרים, ניתן לעשות זאת גם כמובטל בהארת פנים ובמחמאות לכלל הסובבים. צריך רק להתאמן על כך, להאמין בהשלכות, לחנך את דור העתיד בדרך זו ולרוות נחת מהתוצאות.

וברוכים תהיו!

